

poljevari, — da so torej ti farizejski gospodje
 šestkrat naravnost grobokopi vere. O tej stvari
 nam poroča iz Velenja dogodek, ki je
 vramoten in žalosten. Tamošnja župnišče
 dalo namreč zopet dokaz svojega hudega stru-
 pnega sovraštva do vsega, kar ne trobi v nje-
 gov rog. Zastava cesarjevega jubileja so bile
 namreč velenjske šole vsled hudo vladajočega
 kralja zaprte. Vsled tega se takrat ni mogla
 cesarjeva slavnost vršiti. Merodajni krogi so te-
 lo sklenili, da priredijo dotično slavnost, ve-
 dno s sv. mašo in poznejšim izletom dne 14.
 In res, slavnost se je 14. maja tudi prav
 dobro vršila. Samo nekaj je manjkalo: sv.
 kralja! V zadnjem trenutku je župnišče vzeto
 odgovodalo. Ni se brigalo za to, da bi se
 kralja brati maša za našega presvitelega cesarja,
 se brigalo za patriotični čut dece in prebi-
 lništva. Župnišče je hotelo pokazati, da pozabi
 na spoštovanje in ljubezen do sivolasega
 cesarja, samo da demonstira svoje sovraštvo
 naprednjakom. Ali ni to velikanski škand-
 al? Ali bi ne bil skrajni čas, da bi višja cer-
 kvena oblast take duhovniške nepatriotične de-
 monstracije onemogočila? Pomislite pa se mora,
 da je to isti fajmošter, kateri svoj čas tamošnje
 ni hotel cerkveno blagosloviti. Res, vera
 res, kajti gotovi duhovniki jo sami podko-
 varajo...

Klerikalni šaljivec. Znani zagriženi klerikalec
 iz Štuerbe iz Murščka pri Kapeli
 je poslal dva dolga dopisa. Možičelj misli,
 da se bode z nami tako igral, kakor se igra
 tamošnji kaplan s fantiči. Vse mogoče neumnosti
 ni piše v najslabši slovenščini; pismo obsega
 napak nego besed. Ako je Janezek že tako
 Slovence, naj bi se vsaj slovensko pisati
 učil ali pa naj bi kaplana naposil, da mu ta
 pisma pisari. Mi smo vrgli Janezeve čekarje
 vreda v koš. Škoda časa in papirja, da bi se
 s takimi bedarijami pečali. Ali to-le pa povemo
 zagriženemu možaku: Sramota, trikrat
 sramota za kmetskega očeta, ki pusti svojega
 otroka v slabi družbi in v politični gonji! Tako,
 Janez, pa adijo!

Sv. Lenart sl. g. Stari pregovor pravi: kdor
 zadnji smeji, ta se najbolje smeji. In zgod-
 je resničen. Pred kratkem so se vršile v
 Lenartu volitve v cerkveni konkurenčni od-
 bor. Klerikalci so delali na vse kriplje in so
 tudi zmagali, ker se napredni močje za celo stvar
 niso dosti brigali. Klerikalci so kar skakali od
 veselja. Popivali so navdušeno, govorili
 pisarili članke, kakor da bi se šlo za bogve
 kakšno svetovno stvar. Posebno so se veselili,
 da sta lenarški župan g. Sedminek ni bil več
 v voljen in pisarili so, da je to začetek konca
 naprednega gospodarstva. Ali glej, glej, vso ve-
 selje je padlo čez par dni v vodo. Oblast teh
 volitev ni potrdila. In tako so se morale volitve
 ponoviti. Zdjaj so pa naprednjaki z veliko večino
 zmagali. Za načelnika odbora je bil torej zopet
 imenovan spoštovani župan g. Sedminek izvoljen.
 Volite, klerikalni gospodje, kdor se zadnji smeji
 — hahaha!

V sv. Lovrencu sl. g. so klerikalci pač na
 zelo nesramni način agitirali in ljudi silili, da
 volijo črne kimovce. Seveda je bil med glavnimi
 agitatorji zopet itak po vseh straneh znani
 Koser. Ta moč se bode enkrat grozovito opekel
 v svojo nasilno, grdo agitacijo. Posvetili mu bo-
 leno enkrat tako, da ga ne bode noben pes
 več povohal. Mi vemo iz čisto zanesljivega vira,
 da je Koser kar nasilno za farške kandidate de-
 laral. Napisal je tudi mnogo listkov in deloma
 proti voličevi volji. Nekateri slučajje bomo
 menda sodniji naznanili... Ednaki bratci so
 seveda farovski hlapci. Organist in mežnar sta
 bila celo tako predrzna, da sta razširila agita-
 cijo v cerkvi sami. Ta dva možička, ki se živita
 od kmetjskih žuljev, se ne sramujejo, omadeževati
 božji hram v svoje umazane namene. Mi trdimo,
 da je vsaka politična agitacija v cerkvi naravnost
 bogokletstvo. Res je, da žalibog še
 nimamo postave, ki bi brezvestnega duhovnika
 zaradi politične agitacije raz prižnice kaznovala.
 Ali mežnar in organist nista žegnana in ako
 agitirata v cerkvi, potem motita verski čut ver-
 nikov, potem izvršita zločin motenja
 vere in opozorjamo tedaj državno pravdnštvo
 na to lumparijo. Razumete? Sicer pa še o celi
 stvari govorimo!

Iz Konjic. Za župana je bil zopet napred-
 njak g. Fr. Kowatsch izvoljen. Podžupanom je
 bil izvoljen g. K. Wesenschegg, obč. svetovalcem
 pa g. H. Baumann. Čestitamo!

Pozor pri denarju. Na sejmu v Ehrenhausnu
 izdalo se je ponarejeni 50 kronski bankovec, ki
 je za par milimetrov manjši kakor pravi. Pazite
 na denar!

Nogo zlomil se je gostilničar Joh. Tausend-
 schön v Strassu, ko je šel v svoj vinograd.

Vlom. Iz sv. Barbare v Halozah se nam
 poroča: Danes v sredo po noči vlomili so ne-
 znani zlikovci pri usnarju g. Primožiču. Spod-
 grebli so zid in ukradli usna v znesku čez 1000
 kron. Zločince se doslej še ni dobilo.

„Bušenšank“ otvoril je v Karčovin pri Ptujju
 g. Josef Kollenz. Vino je prav izborna kapljica.

Vlak ubil je delavca Zwiellaga pri postaji
 Spielfeld. Umril je v mariborski bolnici.

Iz Koroškega.

Cenjeni odjemalci! Volilni boj na Štajerskem
 je rabil toliko prostora v „Štajercu“, da smo
 morali v zadnjih številkah novice iz Koroškega
 malo skrajšati. Zdjaj so volitve končane in s pri-
 hodnjo številko bode list zopet navadno obliko
 imel. Prosimo tudi koroške gg. dopisnike, da
 nam zopet redno pošiljajo svoje spise.

Orglar Grafenauer avanzira z vsakim dne-
 vom. Najprve je bil navadni orglar, potomec iz
 Bavarskega priromane nemške družine. Potem
 je nakrat začutil svoje „slovensko“ srce. Pečal
 se je s „slovenstvom“ tako močno, da so ga
 končno vtaknili zaradi suma veleizdajstva več
 mesecev v preiskovalni zapor. Potem se je iz-
 kazala njegova nedolžnost in bil je zopet orglar.
 Ali politiko ni pustil. Baval se je z njo vedno
 in povsod. Nekateri pravijo, da je kot političar
 lažje svoje orgle prodajal in da je ravno zato
 tudi hud klerikalec. No, potem je zlezal ta orglar
 v državni in deželni zbor. Ali tudi vse te lovo-
 rike mu ne zadostujejo. Doslej je osrečeval edino
 koroško deželo. Zdjaj pa so mu postale meje
 Koroške pretesne in zato je priromal nakrat na
 Štajersko. Brez šale! Pri zadnjih deželnozbornih
 volitvah na Štajerskem je prišel tamošnjim črnu-
 hom orglar Grafenauer na pomoč. Priredil je po
 celem Štajerskem več shodov, na katerih je šta-
 jerske kmete učil, kako da naj volijo. To je pač
 vrhunec nesramnosti! Štajerski kmeti se lepo
 zahvalijo za Grafenauerjeve nauke. Pognali so
 ga tudi prav neprijazno iz nekaterih krajev in
 ako bi Grafenauer še nadalje Štajerce nadlego-
 val, potem se mu zna kaj neprijetnega dogoditi.
 Grafenauerja niti koroški kmetje ne marajo, ki
 ga vendar dovolj dobro poznajo. Še manj ga
 marajo štajerski kmetje, kateri imajo dovolj do-
 maćih žegnanih in nežegnanih hujskačev. Pane
 Grafenauer, ostani tedaj raje doma, kajti so-
 sedne dežele ne potrebujejo takih modrijanov.

Iz Prevalja se nam piše: Naš kaplan Sekol
 je prišel pred kratkim časom k enem prav po-
 božnem posestniku. Ta gospod pozdravi posest-
 nika in ga vpraša: Kako vam pa gre? Pobožni
 mož mu odgovori: gospod čist zan drek. No,
 no pravi kaplan v svojem debelem glasu, vojska
 je pri kraju in časi se bodo zdaj zboljšale. Po-
 sestnik mu odgovori, sem v časopisu bral. Kap-
 lan ga vpraša, kaj pa berete za ene časopise,
 odgovori mu pobožni mož, jaz pridem v gostilno
 in priberam nemške časopise, te prinesejo ve-
 liko novega, berem pa tudi „Štajerca“, ko ga
 dobim od mojega sosedu. Ko kaplan sliši besedo
 Štajerca, je vstrmel kakor bi bila strela vrezala
 po njim, postal je kratek čas mutec in ko pride
 k sebi, reče kaplan temu možu: vsak kristjan
 mora imet doma časopis „Mir“. Ta posestnik
 se ne vstraši kaplana in mu reče naravnost:
 na, na, „Mir“ je prepri, in je odšel iz sobe, ter
 pustil kaplana samega in ko ta posestnik ne
 pride nič nazaj, je mogel voziti ta kaplan zopet
 v farovž, ter ni prodal Mirovo blago.

Otvoritev taverske železnice. Dokončali so
 južno rampo taverske železnice; s tem je do-
 končan ves železniški program iz l. 1901. Pro-
 metu se ima oddati edino še sicer že zgotovljena
 proga Gastein-Spital, ki je 50 km dolga. Na tej
 progi leži tudi 8.560 m dolgi taverski tunel.
 Ta proga pride v Malnici na Koroško. Proga je
 krasna. Od Salzburga do Trsta se bode v 9^{1/2}
 ur prišlo.

Samomor. Obesil se je v okolici zgornje Bele

hlapec Josef Steiner. Vzrok samomora je žalost
 zaradi smrti nekega tovariša.

Uboj. Floser Wallner v Fregantu je dva
 tovariša z nožem napadel in oba težko ranil.
 Eden ranjencev je že umrl. Divjaka so zaprli.

Rak na sadnem drevju.

Kakor vinska trta, tako ima tudi sadno drevje
 dandanes nebroj živalskih sovražnikov in raznih bolezni.
 Zato pa moramo s posebno pazljivostjo slediti vsaki novi
 bolezni, da se po možnosti že v kali zadušiti. V ta namen
 se je v zadnjem času na Dunaju ustanovil poseben zavod,
 ki ima namen, natančno proučevati vsako tako bole-
 lezen ter čimprej iznajti pravo sredstvo proti njej. Ta
 zavod nosi naslov »c. k. kmetijsko bakteriološki zavod
 za varstvo rastlin na Dunaju, II/1, Trunnerstrasse 1« in
 se z njim v zmislu člena II. drž. zakona z dne 2. oktobra
 1865 občuje poštnine prosto. Zavod da vsakemu, ki mu
 pošlje sumljivo bolezen na ogled, brezplačno vsakojaka
 pojasnila.

Rak na sadnem drevju pa ni nova, marveč prav
 stara, povsod bolj ali manj znana bolezen, zlasti kjer se
 goji največ jablanovih dreves.

Ker se je ta bolezen v zadnjih letih posebno v
 nekaterih krajih tako razširila, da preti nekatere jablanove
 sadovnjake popolnoma uničiti, in ker to bolezen večina
 naših sadjarjev nekoliko ravnodušno prezira, ker ne ve,
 da si more stem napraviti veliko škodo, smatram za po-
 trebno, da to bolezen nekoliko natančneje opišem.

Kako se rak pojavlja. — Rak napada razna sadna
 drevesa, toda najbolj jablane. Raka razločujemo dvoje
 vrst, in sicer zunanjeje in notranjeje. Zunanji rak prične
 razjedati kožo in deblo od zunaj ter napravi neko črn-
 kasto izdolbino. Iz nje se prične večkrat cediti neka
 smrdljiva tekočina. Notranji rak razjeda znotraj ter dela
 večje ali manjše zaprte izbuhnine ali bule na zunanjo
 stran.

Rak napada mlada in stara drevesa, in sicer se
 naseli na vseh drevesnih delih.

Vzroki te bolezni. — Najrajši se rak napravi tam,
 kjer se drgneta dve veji, ali če je bilo drevo drugače
 močno ranjeno, bodisi s kakim orodjem z lesom po
 krvavi uši itd., ali pa da je bilo ožgano, zapečeno, od-
 nosno mrzlo. Če se ranjeni deli počasi celijo, se med
 tem časom navadno tudi naseli rak. Nadaljni povzročitelji
 raka so: slaba, mokrotna, izpitna, trda zemlja, tako da
 se drevo le počasi razvija, cepljenje močno rastočih vrst
 na prešibko rastoče divjake in nasprotno, torej nepravil-
 len tok soka itd. Rak se tudi prenaša z drevesa na drevo
 z bolnimi, že napadenimi cepici.

Ozdravljanje in odstranjevanje te bolezni. — Če nam
 je vzrok te bolezni znan, potem se da temu lahko in
 kmalu odpravi. Slabo, odnosno močno rastoče vrste
 je podlogi primerno nad zdravim delom precepiti, pre-
 goste veje odstraniti, preveliko vlogo po možnosti odpe-
 ljati, slabo zemljo okoli drevesa z boljšo nadomestiti ali
 z gnojenjem zboljšati. Začetne rane se kmalu zopet za-
 celijo, če se nanažejo z nekoliko gorkim katranom ali
 karbolinejem, zlasti če se prej rana z nožem izreže, kar
 je vsekako priporočljivo. Poslednje delo se more seveda
 izvršiti le pri manjših, finih vrtnih drevsih, ker drugače
 tako ravnanje povzroča prevelike stroške, pač pa se ma-
 zanje s karbolinejem hitro izvrši in je ceno. Kdor more,
 ravna dobro, če večje rane s cementom ali z malto za-
 lije ter obveže.

Priporočila se nadalje pušanje soka. V tem slučaju
 se koža prereže podolgem 3 do 5 krat na okrog, in
 sicer kakih 20 cm pod in nad napadenim delom. Prav
 močno napadena drevesa je pa najbolje popolnoma od-
 straniti, zlasti če so pregosto posajena, ter vse sežgati,
 da se razširjanje po možnosti omeji.

Če je raku vzrok slaba zemlja, se taka drevesa,
 če so mlada, drugam, v boljšo zemljo in lego presade,
 dotični prostor pa z drugim, tej bolezni nepodvrženim
 drevjem zasadi.

To naj si zapomnijo posebno oni posestniki, ki
 imajo svoje sadovnjake ob rekah in cestan, kajti ondot
 se opaža največ rakavih dreves.

Fr. Gombač.

Gospodarske.

**Katero umetno gnojilo je boljše, kajnit ali
 kalijeva sol?** Pri nas se je kajnit tako priljubilo, da ga
 gospodarji raje naročajo kakor kalijevo sol. Zato je
 važno vprašanje, katero gnojilo je več vredno. Kajnit je
 ceneje, tako misli eden in drugi; za tisto ceno se ga
 dosti več dobi kakor kalijeve soli. Res je to, ali to je
 navidežno. V resnici je kalijeva sol cenejša. Pri gnojilih
 ni gledati namreč na skupno težo, ampak na množino
 redilnih snovi, ki se notri nahaja, ker le ta ima vrednost
 in le ta se plačuje. Res nas stane po navadi 100 kg
 kalijeve soli K 13-50, kajnit pa samo K 6-50, ali za to
 ima kalijeva sol 40 kg kalijskega v sebi, dočim ga ima
 kajnit samo 21^{1/2} kg. Če preračunamo, koliko nas stane
 1 kg kalijskega vidimo, da nas stane v kalijski soli blizo
 34 v, v kajnit pa 52 v. Ker ima kalijska sol trikrat
 toliko kalijskega v sebi, je treba trikrat manj. Če rabiš za
 1 ha 40 kg kajnita, potrebuješ kalijske soli k večjemu
 150 kg. Seveda je pri teh gnojilih gledati tudi na težo
 zemlje in na njeno vlažnost. Kajnit dela zemljo bolj
 težko in vlažno, zato se kajnit bolj priporoča za lahko
 in srednje težko in bolj suho zemljo. Kalijska sol je pa
 dobra za težko zemljo.

Otrobi niso za praseta. Odstavljenim prasatom
 ni dajati ne rženih ne pšeničnih otrobov, ker se enim
 in drugim pripisuje, da lahko povzročijo hromoto pri pra-